

TERVOLAN RIISTANHOITOYHDISTYKSEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Laura Kokkonen
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijä: Laura Kokkonen

Opinnäytetyön nimi: Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kehittäminen

Työn ohjaaja: Jari Fridman

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2012

Sivumäärä: 27 + 2 liitesivua

Tervolan riistanhoitoyhdistys on Tervolan kunnan alueella toimiva lakisääteinen yhdistys, joka toimii Suomen riistakeskuksen hallinnon alla. Riistahallinto on kokenut suuren organisaatiomuutoksen viime vuonna, joten se tekee opinnäytetyön aiheesta ajankohtaisen. Muutos riistahallinnon hallintorakenteessa oli keskeisessä osassa opinnäytetyössä. Muutoksen syyt, tavoitteet ja vaikutukset esitellään. Myös Suomen riistakeskuksen hallinto ja tehtävät esitellään.

Opinnäytetyön tietoperusta pohjautuu riistahallintolakiin, hallituksen esitykseen riistahallinnon muutoksesta sekä riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen laatimaan tutkimukseen vapaaehtoistyöstä riistanhoitoyhdistyksissä. Lisäksi opinnäytetyössä käytettiin kirjallisuutta liittyen viestintään ja tiedottamiseen.

Opinnäytetyön tavoitteena oli löytää riistanhoitoyhdistyksen nykyisen toiminnan ongelmakohdat. Riistanhoitoyhdistyksen toimintaa tarkasteltiin kolmesta lähtökohdasta, jotka olivat viestintä, koulustoiminta sekä jäsenseurojen ohjaus. Tutkimus toteutettiin laadullisena kyselytutkimuksena, johon osallistuivat metsästysseurat, sekä kouluttajat vastasivat omaan kyselyynsä. Ratkaisuja esille nousseisiin ongelmakohtiin pyrittiin löytämään yhdessä Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajan kanssa sekä kirjallisuuden avulla.

Kyselytutkimuksen tulokset osoittavat, että jäsenistö ja kouluttajat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toimintaan ja palveluihin. Kehitysehdotuksia tehtiin vapaaehtoistyön aktivoimiseksi, viestinnän kehittämiseksi sekä palautteen keräämiseksi.

Asiasanat: riistanhoitoyhdistys, vapaaehtoistyö, viestintä, koulutus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Economics

Author: Laura Kokkonen

Title of thesis: Development of Tervola's Hunters' Association

Supervisor: Jari Fridman

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2012 Number of pages: 27 + 2

Tervola's hunters' association is a statutory association that operates in the area of Tervola. It is under the Finnish game center's jurisdiction. The game administration has gone through a large organisational change last year, so that makes this thesis topical. The change in the game administration's administrative structure is in a strategic role in this thesis. Reasons, goals and effects of the change are presented in the study. Also the management and tasks of the Finnish game center are introduced.

The theory part of the thesis is based on the game administration law, the government's suggestion of change in game administration, and research on voluntary work in hunters' associations compiled by the Finnish game and fisheries research institute. In addition, literature of communication and informing was consulted in the theoretical background.

The goal of the thesis was to find problems in the current operations of the hunters' association. The operations of the association were studied from three point of views that were communication, training and instruction of hunting clubs. The research was executed as a qualitative questionnaire study which hunting clubs took part in, while the trainers answered their own survey. Solutions to the problems that were discovered were tried to be found together with the executive director of Tervola's hunters' association and with help of literature.

The results of the survey show that members and trainers are mainly satisfied with operations and services of Tervola's hunters' association. Improvement suggestions were made for activating voluntary work, developing of communications and to collecting feedback.

Keywords: hunters' association, voluntary work, communication, training

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TERVOLAN RIISTANHOITOYHDISTYS	5
2.1 Toimintaympäristön väestörakenne.....	5
2.2 Alueellinen yhteistyö.....	6
3 MUUTOKSIA HALLINTORAKENTEESSA.....	7
3.1 Syyt muutokseen.....	8
4.3 Muutoksen tavoitteet	9
3.4 Uudistuksen vaikutukset.....	9
4 SUOMEN RIISTAKESKUS	11
4.1 Hallinto	11
4.2 Tehtävät	13
5 RIISTANHOITOYHDISTYS.....	15
5.1 Hallinto	15
5.2 Tehtävät	15
5.3 Jäsenyys	16
6 RIISTANHOITOMAKSU.....	17
7 VAPAAEHTOISTYÖ RIISTANHOITOYHDISTYKSISSÄ.....	18
7.1 Vapaaehtoistyön tulevaisuus.....	18
7.2 Vapaaehtoistyö Tervolan riistanhoitoyhdistyksessä	18
8 TOIMINNAN KEHITTÄMINEN	20
8.1 Koulutukset	20
8.2 Viestintä	21
8.3 Ohjaustoiminta	24
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	26
LÄHTEET.....	27
LIITTEET	29

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda Tervolan Riistanhoitoyhdistykselle pohja toiminnan kehittämiseksi. Riistanhoitoyhdistys on lakisääteinen yhdistys, joka toimii Suomen riistakeskuksen hallinnon alla. Kehityskohteet rajattiin kolmeen eri teemaan, joihin kuhunkin pureuduttiin itsenäisenä kokonaisuutena ja suoritettiin tutkimustyötä teemaan sopivalla tavalla. Teemoiksi valikoituivat koulutus, viestintä sekä seurojen ohjaustoiminta.

Työ sisältää laajan kuvauksen vuonna 2011 voimaan tulleesta Riistahallintolaista sekä sen myötä tulleesta uudesta riistahallintorakenteesta. Tietoperusta pohjautuu hallituksen esitykseen lakimuutoksesta sekä sen mukanaan tuomista vaikutuksista. Riistanhoitoyhdistykset sekä uusi organisaatio Suomen riistakeskus esitellään hallinnoltaan sekä lakisääteisine tehtävineen. Riistanhoitoyhdistyksen toiminnan tärkeää edellytystä, vapaaehtoistyötä tarkastellaan aiemmin tehdyn tutkimuksen pohjalta sekä käsitellään vapaaehtoistyötä Tervolan riistanhoitoyhdistyksessä sekä toimia vapaaehtoistyön tukemiseen.

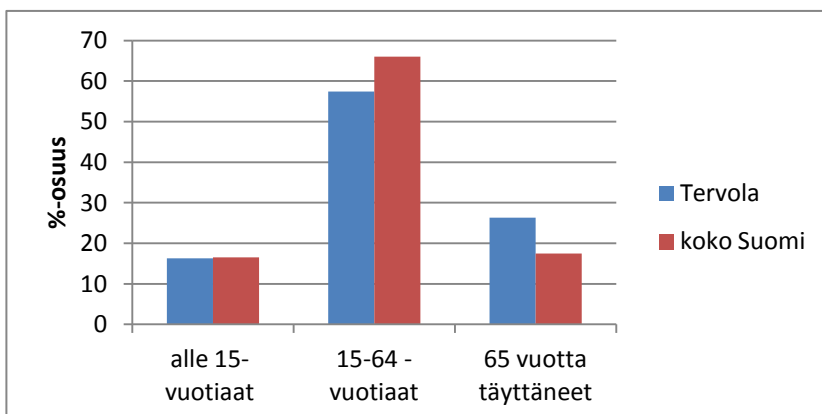
Koulutuksista esille nostettiin metsästäjätkintoon valmistava koulutus, jonka kouluttajille esitettiin kysymyksiä sähköpostitse heidän tyytyväisyydestään riistanhoitoyhdistyksen antamaan tukeen ja muihin koulutukseen liittyviin asioihin. Metsästysseuroille laadittiin sähköinen kyselylomake, jossa kysyttiin heidän mielipidettään Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toiminnasta. Näin pystyttiin paikantamaan ne ongelma-alueet, joissa on parannettavaa. Viestintään pyrittiin löytämään kehityskohteita kirjallisuuden avulla.

2 TERVOLAN RIISTANHOITUYHDISTYS

Tervolan Riistanhoitoyhdistys toimii Tervolan kunnan alueella. Tervola on maaseutukunta Lapin läänissä. Riistanhoitoyhdistyksen toiminta-alue vuonna 2010 oli 156300 hehtaaria ja jäsenmäärä samana vuonna 1191. Hirvenmetsästyksessä käytetty pinta-ala oli 149194 ha. (Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toimintakertomus 2010), joka on noin 95 % koko toiminta-alueesta. Tervolan asukasluku vuoden 2010 lopussa on 3444. (Tilastokeskus, hakupäivä 3.10.2011). Vuoden 2011 lopussa Tervolan riistanhoitoyhdistyksen jäsenmäärä oli 1186. (Kokkonen 14.1.2011, puhelinkeskustelu.) Karkeasti voidaan sanoa, että kunnan väestöstä noin 34 % on riistanhoitoyhdistyksen jäseniä. Näin ollen voidaan olla varmoja siitä, että kunnan väestörakenne näkyy myös riistanhoitoyhdistyksen jäsenrakenteessa.

2.1 Toimintaympäristön väestörakenne

Toiminta-alueen ikääntyvä väestörakenne näkyy myös riistanhoitoyhdistyksen toiminnassa. Toimihenkilöt sekä riistanhoitoyhdistyksessä sekä metsästysseuroissa ikääntyvät ja uusia, nuoria toimijoita on vaikea saada lähtemään aktiivitoimintaan mukaan. Kuvio 1 osoittaa, että vuoden 2010 lopussa Tervolan kunnan asukkaista työikäisten osuus väestöstä oli 57,4 %. Vastaava luku koko Suomen osalta oli 66 %. Siinä missä määrin työikäisiä on Tervolassa vähemmän kuin koko Suomessa, on myös ikääntyneempää väestöä enemmän. Vuoden 2010 lopussa Tervolan kunnan asukkaista 26,5 % oli 65-vuotiaita tai vanhempia, kun vastaava luku koko Suomen osalta oli 17,5 %. (Tilastokeskus, hakupäivä 3.10.2011.)

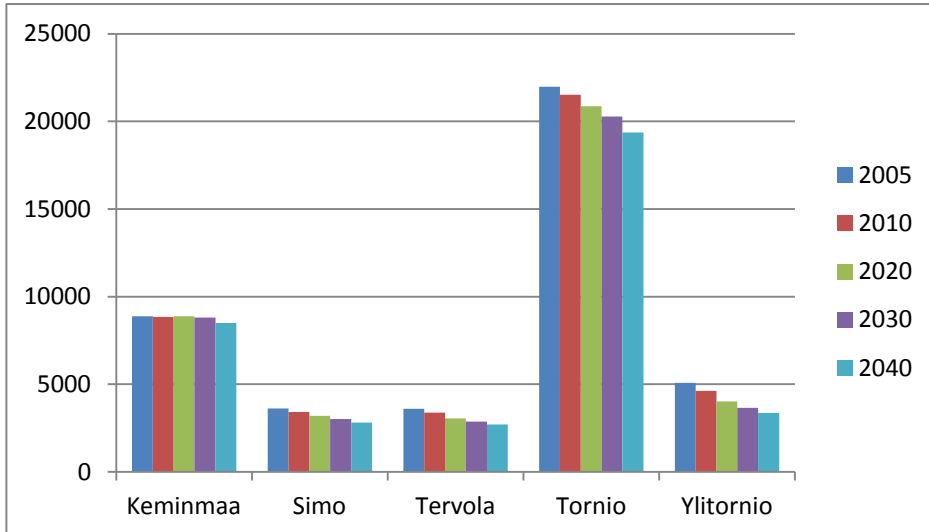

KUVIO 1. Tervolan kunnan ja koko Suomen väestöjakauma vuoden 2010 lopussa.

Vuonna 2010 Tervolan riistanhoitoyhdistyksen alaisuudessa toimi 19 rekisteröitynyttä metsästysseuraa, joissa on yhteensä jäseniä 1000 henkilöä. Tämän lisäksi rekisteröitymättömiä metsästysseureita 8 kappaletta, joissa toimii yhteensä 120 henkilöä. (Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toimintakertomus 2010) Metsästysseurueet harjoittavat metsästystä valtion omistamilla mailla.

2.2 Alueellinen yhteistyö

Tervolan riistanhoitoyhdistys tekee yhteistyötä lähialueen riistanhoitoyhdistysten kanssa. Tornion, Ylitornion, Keminmaan ja Simon riistanhoitoyhdistykset järjestävät yhteisiä koulutustilaisuuksia, esim. suurriistavirka-avun koulutukset. Nämä kunnat muodostavat yhdessä Tervolan kanssa hirvitalousalueen, joten heidän on sovittava yhdessä siitä, kuinka paljon hirvikantaa verotetaan kunakin vuonna. Jatkossa yhteistyötä voidaan joutua tiivistämään entisestään. Kuntien väestöennuste ei näytä kovinkaan kasvuhakuiselta minkään yhteistyötä tekevän riistanhoitoyhdistyksen kannalta. (Tilastokeskus 2004, hakupäivä 3.10.2011). Kuvio 2 esittää lähikuntien väestönkasvuoletuksen.

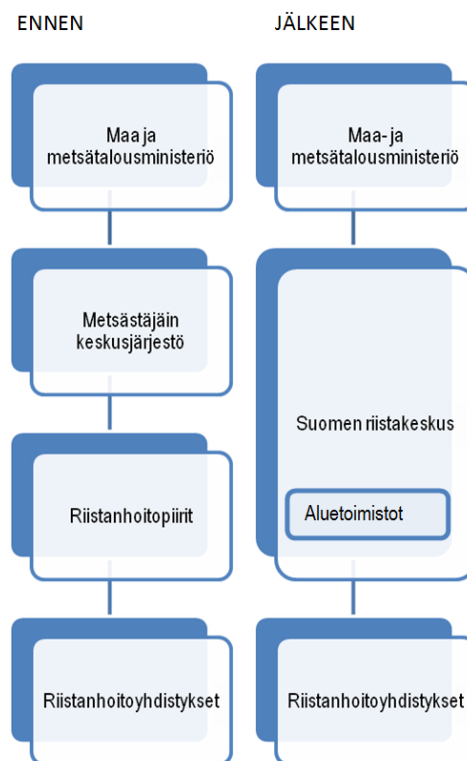

KUVIO 2. Kuntien väestöennuste.

Väestöennuste ei ole laskusuunnassa ainoastaan näissä kunnissa, vaan koko Lapin maakunnassa ja jopa koko Suomessa. Lapin maakunnan väestön arvioidaan vähentyvän noin 15 % vuodesta 2010 vuoteen 2040 mennessä. Samoin koko Suomen väestön arvioidaan vähentyvän noin 2 % samalla aikavälillä. (Tilastokeskus 2004, hakupäivä 3.10.2011)

3 MUUTOKSIA HALLINTORAKENTEESSA

Suomen riistakeskus aloitti toimintansa 1.3.2011. Hallituksen ehdotus eduskunnalle riistahallintolaiksi sisälsi muun muassa seuraavia kohtia. ”Suomen riistakeskus muodostetaan yhdistämällä metsästyslaissa säädetyt Metsästäjien keskusjärjestö ja riistanhoitopiirit yhdeksi organisaatioksi hallinnon päällekkäisyyksien purkamiseksi ja toimintojen tehostamiseksi.” (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011). Riistanhoitoyhdistyksien osalta lakimuutos tarkoittaa, että yhdistyslaki koskee nykyään osittain myös riistanhoitoyhdistyksiä, joita tällä hetkellä Suomessa on 298 kappaletta. Metsästäjien keskusjärjestö sekä 15 riistanhoitopiiriä kerättiin yhdeksi Suomen riistakeskukseksi. Alueellisella tasolla käytännössä hallinto jäi ennalleen ja niistä käytetään nimitystä aluetoimisto. Kuvassa 1 esitellään rinnakkain entinen ja nykyinen hallintorakenne.

KUVA 1. Hallintorakenne ennen muutosta ja nykyisin.

Muutosta perusteltiin strategisena linjauksena, jolla pyritään julkisen riistakonsernin toimintatapojen ja palveluiden tehostamiseen. (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011).

3.1 Syyt muutokseen

Riistahallinnon organisaatioiden toimintaympäristö on muuttumassa. Muutoksen aiheuttajia ovat mm. valtion aluehallinnon uudistuminen sekä sidosryhmien kansainvälistyminen ja laajentuminen. Suomen riistanhoito on osa EU:n uudistuvaa luonnonvarapolitiikkaa. Asutuksen keskittyminen kaupunkeihin vie ihmiset kauas riistanhoito- ja metsästyalueiltaan. Entistä riistahallintoa pidettiin monimutkaisena, ja luottamus- sekä toimihenkilötoiminnan päällekkäisyys aiheutti haasteita. (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011.)

Vanhan hallintorakenteen heikkoudet ja vahvuudet

Metsästäjien keskusjärjestön vahvuuksina pidettiin hyvää tiedotusta sekä ammattitaitoista riista-osaamista. Toiminnassa kuitenkin oli havaittavissa puutteita ja heikkouksia. Organisaation toiminta ja rooli olivat epäselviä metsästäjille ja muille sidosryhmille. Asiakkaat kokivat Metsästäjien keskusjärjestön palvelut etäisiksi, koska toiminta tuntui olevan eristäytynyttä ja paikoilleen jämähtänyttä. Tämä antoi ulospäin myös epäedullisen kuva kustannustehokkuudesta. (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011.)

Riistanhoitopiirien vahvuutena oli ammattiosaaminen, aluetuntemus ja tiivis yhteistyö paikallisten riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kanssa. Riistanhoitopiirien toiminnan ongelmia olivat lisääntyneet ja monimutkaistuneet tehtävät. Vähäiset henkilöstöressit sekä taloudellinen tilanne toivat lisähaastetta.

Riistanhoitoyhdistysten toiminnan tehokkuus perustuu vapaaehtoistyöhön sekä erinomaiseen paikallistuntemukseen. Avainhenkilöt ja heidät aktiivisuutensa vaikuttavat vapaaehtoistyön tuloksiin. Metsästäjien keskusjärjestön, riistanhoitopiirien sekä riistanhoitoyhdistysten tehtäviä ei oltu metsästyksessä jaettu hallinnollisiin ja muihin tehtäviin. Tähän uudistuksella saatiin apua. Vaikka organisaatiot olivat hoitaneet tehtävänsä hyvin eikä perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia ole loukattu, muutospainetta täsmennyksiin oli. (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011.)

4.3 Muutoksen tavoitteet

Muutos tuo mukanaan säädetyin riistahallintolain. Metsästäjin keskusjärjestön ja riistanhoitopiirien tilalle perustettiin itsenäisenä julkisoikeudellisena laitoksena toimiva Suomen riistakeskus, joka toimii riistatalouden valtakunnallisena kehittämis- ja asiantuntijaorganisaationa. Riistanhoitoyhdistykset jatkavat toimintaansa entisillä toimialueillaan. Suomen riistakeskuksen perustamisen tarkoituksena oli purkaa hallinnon päällekkäisyyksiä, tehostaa toimintaa, vahvistaa asiakkuuksien hallintaa ja asiakaslähtöisyyttä. Julkiset hallintotehtävät oli tarkoitus eriyttää julkisten hallintotehtävien päällikön alaisuuteen. Tavoitteena oli tuoda täsmennystä riistanhoitoyhdistysten ja Suomen riistakeskuksen tehtäviin muuttuvassa toimintaympäristössä sekä saada tehtävät vastamaan maa- ja metsätalousministeriön hallintoalan riistataloutta koskevaa strategiaa. Riistanhoitoyhdistysten eriytyneisyys yhdistyslakiin poistettiin siltä osin, että riistanhoitoyhdistys on yhdistyslaissa 2 §:ssä 2 momentissa tarkoitettu lainsäädännöllä erityiseen tarkoitukseen perustettu yhdistys (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011.)

3.4 Uudistuksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Hallintorakenteen uudistus ei aiheuttanut muutoksia taloudellisesti. Mikäli Suomen riistanhoitopiirien nykyiset työpaikat olisi siirretty Suomen riistakeskuksen sijasta valtion hoidettavaksi, olisi se aiheuttanut huomattavia kustannuksia. Taloudelliseksi vaikutukseksi tulee laskea myös vapaaehtoistyö, joka Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen selvityksen mukaan on 290 henkilötyövuotta, joka rahallisesti tarkoittaa n. 7,1 miljoonaa euroa. Näillä luvuilla perusteltiin Suomen riistakeskuksen perustamista sen sijaan, että virat siirrettäisiin valtion virastoon. Entuudestaan tutun järjestelmän odotetaan motivoivan metsästäjiä huolehtimaan yhteiskunnallisesti tärkeästä vapaaehtoistyöstä. Suomen riistakeskuksen perustamiseen tarvittavat kustannukset aiheutuivat henkilöstökustannuksista sekä laitteisto-, tietoliikenne- ja ohjelmistoinvestoinneista. Koulutuksen kustannukset jäivät pois, koska työpaikat täytettiin jo valmiiksi ammattitaitoisilla henkilöillä. (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011.)

Henkilöstövaikutukset

Muutoshanke ei aiheuttanut henkilöstövaikutuksia, koska henkilöstö siirtyi suoraan nykyisistä viroistaan Suomen riistakeskuksen palvelukseen. Näin välttyttiin irtisanomisilta sekä saatiin valmiiksi ammattitaitoinen henkilökunta. Muutos mahdollisti myös toimihenkilöiden asiantunte-

muksen aikaisempaa laajemman hyödyntämisen organisaatiossa ja antaa tätä kautta henkilöstölle mahdollisuuden kehittää osaamistaan, laajentaa toimenkuviaan ja siirtyä uran aikana erityyppisiin tehtäviin. (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011.)

Vaikutukset kansalaisiin

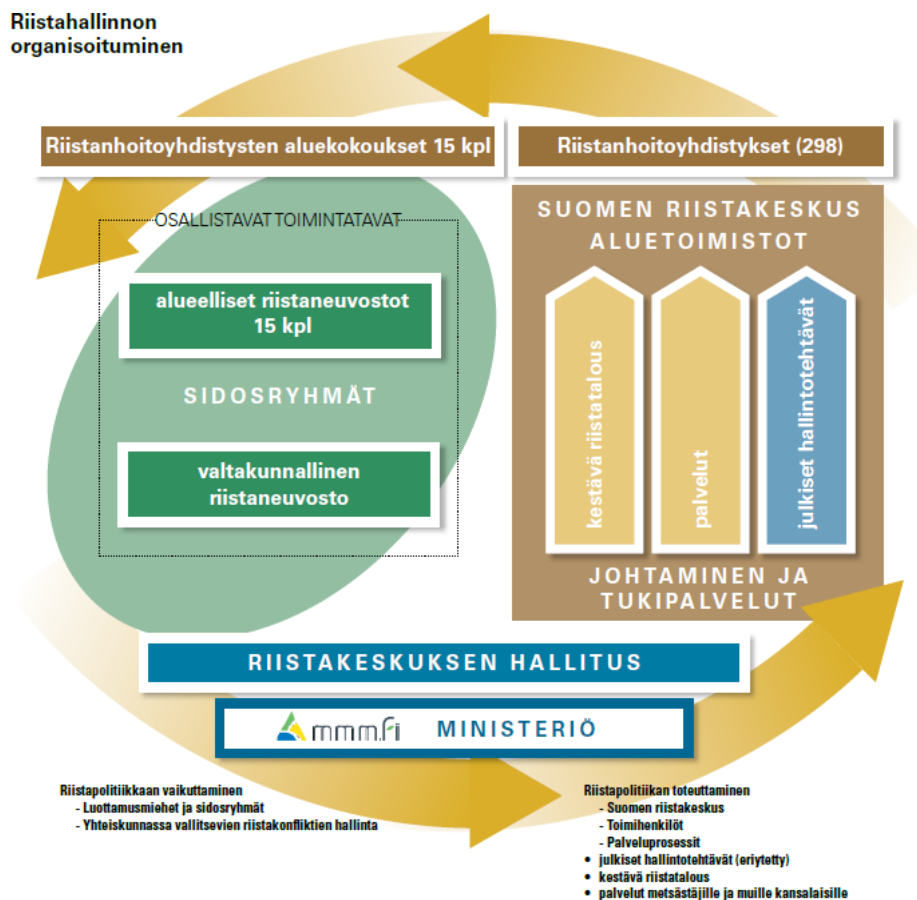
Suomen riistakeskuksen perustamisen tavoitteena oli toiminnan laadun parantaminen, mikä parantaisi myös asiakasvaikuttavuudessa ja toiminnan tuloksissa. Suomen riistakeskuksen tarkoituksena on taata entistä paremmat hallintopäätökset ja menettelytapojen yhdenmukaisuuden. Siten parantuu myös asiakkaiden oikeusturva. Suomen riistakeskuksen prosessimainen organisaatio purkaa myös hallinnon päällekkäisyyksiä, tehostaa toimintaa, vahvistaa asiakaslähtöisyyttä ja asiakkuuksien hallintaa sekä toiminnan strategialähtöisyyttä. (Finlex 2011, hakupäivä 20.9.2011.)

4 SUOMEN RIISTAKESKUS

Suomen riistakeskus aloitti toimintansa 1.3.2011. Riistakeskukseen yhdistettiin Metsästäjien keskusjärjestö sekä 15 riistanhoitopiiriä. Riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, joka toimii maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alla. (Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011.)
”Suomen riistakeskus edistää kestävästä riistataloudesta, tukee riistanhoitoyhdistysten toimintaa ja huolehtii riistapolitiikan toimeenpanosta sekä vastaa sille säädetyistä julkisista hallintotehtävistä” (Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011).

4.1 Hallinto

Kuvassa 2 on esitetty riistahallinnon organisaatio, jonka jälkeen toimielimet esitellään tarkemmin.

KUVA 2: Riistahallinnon organisaatio (Suomen riistakeskus -esite, hakupäivä 1.1.2012).

Hallitus

Hallitus on Suomen riistakeskuksen ylin päättävä toimielin. Hallitus vahvistaa Suomen riistakeskuksen toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja strategian. Se myös vahvistaa Maa- ja metsätalousministeriön tulostavoitteiden mukaisen toiminta- ja taloussuunnitelman. Hallituksen kokoonpano on 10 henkilöä ja se on Maa- ja metsätalousministeriön nimittämä. Hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan kuudesta riistaneuvoston esittämästä henkilöstä, jotka ovat hallituksessa edustamassa riistanhoitomaksun maksaneita henkilöitä. Lisäksi hallitukseen kuuluu neljä henkilöä, jotka ovat maa- ja metsätalousministeriön, riistantutkimuksen ja maa- ja metsätalouden kannalta valtakunnallisesti merkittävän järjestön edustajia sekä Suomen riistakeskuksen henkilöstön edustaja. (Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011.)

Valtakunnallinen riistaneuvosto

Riistaneuvosto on valtakunnallinen strateginen toimielin. Sillä ei ole hallituksen tavoin julkishallinnollisia tai henkilöhallintoon liittyviä tehtäviä. Riistaneuvoston tehtävänä on käsitellä riistataloudellisia asioita. Riistaneuvoston jäsenet ovat maa- ja metsätalousministeriön nimittämiä. Neuvostossa on 15 edustajaa, jotka ovat oman toimialueensa aluekokouksen valitsemia. Lisäksi neuvostoon kuuluu maa- ja metsätalousministeriön ja metsähallituksen edustajat sekä henkilöt valtakunnallista metsätaloutta edistävästä julkisesta tahosta, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta, maa- ja metsätalouden, metsästyksen ja riistanhoidon sekä luonnonsuojelun kannalta valtakunnallisesti merkittävästä järjestöistä. (Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011.)

Aluekokoukset

Aluekokoukset ovat riistanhoitoyhdistysten edustajien muodostamia kokouksia. Kukin toiminta-alueella toimiva riistanhoitoyhdistys valitsee itselleen yhden edustajan ja varaedustajan aluekokoukseen. Kokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Kokous pidetään pääsääntöisesti kerran vuodessa, mutta tarvittaessa myös useammin. (Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011.)

Alueelliset riistaneuvostot

Alueelliset riistaneuvostot toimivat valtakunnallisen riistaneuvoston kanssa samoilla riistahallinnon osa-alueilla, mutta alueellisella tasolla. Neuvostot pyrkivät lisäämään hirvieläin- ja suurpetopoliittikkaan liittyvää avointa ja vuorovaikutteista yhteistyötä sidosryhmien kanssa sekä erilaisten

näkemyksen yhteensovittamista. Alueellisessa riistanneuvostossa on enintään 10 maa- ja metsätalousministeriön nimittämää jäsentä. Heistä kuusi on aluekokouksen esittämiä henkilöistä ja loput neljä ovat maakuntaliiton, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, metsäkeskuksen edustajat sekä edustaja alueellisesti merkityksellisestä maanomistajajärjestöstä. (Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011.)

4.2 Tehtävät

Riistahallintolain mukaan Suomen riistakeskuksen julkisia hallinnollisia tehtäviä ova seuraavatt:

- metsästyslaissa (615/1993) sekä riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993) säädetyt tehtävät
- metsästäjien ryhmävakuutusten sekä nimittämiensä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen
- riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvälvojen nimittäminen, ohjaus ja valvonta
- riistanhoitoyhdistysten ampumakokeiden vastaanottajien ja metsästäjätkutinnan vastaanottajien nimittäminen, ohjaus ja valvonta
- riistavahinkolaissa (105/2009) tarkoitetuissa maastotarkastuksissa toimivien riistanhoitoyhdistysten edustajien nimittäminen, ohjaus ja valvonta
- muut Suomen riistakeskukselle riistahallinnon tai muun lain mukaan kuluvat julkiset hallintotehtävät.

(Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011.)

Riistahallintolain mukaan Suomen riistakeskuksen muut tehtävät:

- riistatalouteen liittyvän yleisen edunvalvonta sekä kestävän riistatalouden edistäminen
- riistaeläinkantojen tilan ja elinvoimaisuuden seuraaminen sekä näihin liittyvien toimintojen kehittäminen yhdessä tutkimuksen kanssa
- riistan elinympäristöjen sekä riistanhoidon edistäminen
- riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisen edistäminen
- turvallisen ja eettisesti hyväksyttävän metsästyksen edistäminen
- riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittäminen ja riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden kouluttaminen
- riistatalouteen, metsästyksen ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluiden tuottaminen

- Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten yhteisten tietojärjestelmien ja tietopalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen sekä toimialan yhteisten tietojärjestelmien ja tietopalveluiden kehittämiseen osallistuminen
- kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen
- muut sille säädetyt ja määrätyt tehtävät, joihin ei liity julkisen vallan käyttöä.

(Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011.)

5 RIISTANHOITUYHDISTYS

Riistanhoitoyhdistys on riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien itsenäisesti toimiva, oman maantieteellisen toimialueen omaava yhdistys. Suomen riistakeskus ohjaa ja valvoo riistanhoitoyhdistyksen toimintaa. Se vastaa kestävän riistatalouden edistämisestä toimialueellaan. Myös metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistäminen ja organisointi ovat riistanhoitoyhdistyksen yksi vastuualue. (Riistahallintolaki 18.2.2011/158 2:10 §.)

5.1 Hallinto

Vuosikokous on riistanhoitoyhdistyksen päätösten tekijä. Vuosikokous pidetään pääsääntöisesti kerran vuodessa, mutta tarvittaessa myös useamman kerran. Jokaisella 18 vuotta täyttäneellä jäsenellä on vuosikokouksessa äänioikeus. Alle 18-vuotiailla jäsenillä on läsnäolo- ja puheoikeudet. Vuosikokous valitsee ensin hallituksen puheenjohtajan ja hänen varajäsenensä sekä tämän jälkeen riistanhoitoyhdistyksen hallituksen varajäsenineen. Hallituksessa on vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä. Jokaisella hallituksen jäsenellä on varajäsen. (Riistahallintolaki 18.2.2011/158 2:17 §.)

5.2 Tehtävät

Riistanhoitoyhdistys toimii paikallistason riistahallinnon yksikkönä, joka toimii useimmiten yhden tai kahden kunnan alueella. Riistanhoitoyhdistysten toiminta rahoitetaan pääasiassa metsästäjiltä kerättävillä vuosittaisilla riistanhoitomaksuvaroilla. Riistanhoitoyhdistysten käytännön toimintaa hoitaa toiminnanohjaaja, joka on riistanhoitoyhdistyksen palkattu työntekijä. Hän hoitaa tehtäviään usein oman työnsä ohella. (Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011.)

Toiminnanohjaajan tehtävät

Toiminnanohjaaja toimii linkkinä metsästäjien sekä riistanhoitoyhdistysten välillä. Toiminnanohjaajan tehtäviin määritellään seuraavat tehtävät:

- riistanhoitoyhdistyksen toiminnan johtaminen hallituksen alaisena
- kokouksessa käsiteltävien asioiden valmistelu ja esitely
- huolehtia, että riistanhoitoyhdistykselle kuuluvat asiat tulevat käsitellyiksi
- hallituksen tekemien päätösten toimeenpaneminen

- riistanhoitoyhdistykselle kuuluvien asioiden käsittely ja päättäminen, sellaisten asioiden osalta jotka eivät kuulu hallitukselle.

(Riistahallintolaki 18.2.2011/158 2:11 §.)

5.3 Jäsenyys

Riistanhoitoyhdistys toimii usein yhden kunnan alueella. Riistanhoitoyhdistyksen jäseniä ovat pääsääntöisesti asianomaisen kunnan alueella asuvat riistanhoitomaksun maksaneet henkilöt. Henkilö voi kuitenkin ilmoittautua sellaisen riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi, jonka alueella hän harrastaa metsästystä. Samaan aikaan voi olla vain yhden riistanhoitoyhdistyksen jäsen. Henkilö voi olla myös kuulumatta riistanhoitoyhdistyksen jäseneksi. Riistanhoitoyhdistyksen jäsenyys lakkaa, jos henkilö ei suorita riistanhoitomaksua tai hänet asetetaan metsästyskieltoon. (Riistahallintolaki 18.2.2011/158 2:15 §.)

6 RIISTANHOITOMAKSU

Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten toimintaa rahoitetaan riistanhoitomaksulla. Riistanhoitomaksun on velvollinen maksamaan jokainen, joka harrastaa metsästystä. Kuitenkaan henkilö, joka toimii metsästyksessä avustajana, esimerkiksi hirvenmetsästyksessä ajajana ei ole velvollinen maksamaan riistanhoitomaksua. Riistanhoitomaksu maksetaan vuosittain valtiolle ja se on suuruudeltaan 30 euroa. (Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 28.6.1993/616 1:1 §)

Henkilön on osoitettava riittävää tuntemusta metsästyksestä sekä riistanhoidosta. Tätä varten hänen on suoritettava metsästäjäitutkinto. Riistanhoitoyhdistykset järjestävät metsästäjäitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä tenttitilaisuuksia. Metsästäjäitutkinnon suorittaneen henkilön ei tarvitse suorittaa tutkintoa uudestaan, mikäli hän maksaa riistanhoitomaksun vähintään viiden vuoden välein. (Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 28.6.1993/616 1:2 §)

Vuonna 2008 metsästäjärekisterissä oli noin 360 000 metsästäjää. Vuosittain riistanhoitomaksun suorittaa reilu 305 000 metsästäjää, jotka pääsääntöisesti ovat jonkin riistanhoitoyhdistyksen jäseniä. Riistanhoitomaksuina kerätyistä varoista riistanhoitoyhdistykset saavat noin 1,5 miljonna euroa vuodessa toiminnan rahoittamiseksi. (Forsman, Wikman, Härkönen & Eskelinen 2010, 7.) Tämän lisäksi riistanhoitoyhdistykset saavat tuloja ampumakokeista sekä metsästäjäitutkinnon järjestämisestä. (Kokkonen 17.9.2011, puhelinkeskustelu). Palkkioita tehdystä työstä riistanhoitoyhdistyksissä maksetaan harvoin. Kuluja korvataan jossain määrin. (Forsman ym. 2010, 7).

7 VAPAAEHTOISTYÖ RIISTANHOITOUHDISTUKSISSÄ

Riistanhoitoyhdistyksille on määrätty lakisääteisiä tehtäviä. Näitä tehtäviä suorittaessaan riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöt ja hallituksen jäsenet rinnastetaan virkamiehiin. Toimintaan myönnetään varoja valtiolle kerättävistä riistanhoitomaksuista. Suurin osa riistanhoitoyhdistysten töistä tehdään kuitenkin vapaaehtoisin voimin, joten voidaan puhua jopa lakisääteisestä vapaaehtoistyöstä. (Forsman ym. 2010, 7.)

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos ja Metsästäjien keskusjärjestö on laatinut tutkimuksen Riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoistyöstä vuonna 2008. Tutkimus suoritettiin kirjallisena postikyselynä riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille. Kyselyssä toiminnanohjaajia pyydettiin arvioimaan riistanhoitoyhdistysten tehtäviin osallistuneiden metsästäjien lukumäärää, työaikaa, syntyneet kustannukset sekä korvatut kustannukset. Toiminnanohjaajia pyydettiin arvioimaan myös vapaaehtoistyön tulevaisuuden näkymiä. Kyselyyn vastasi 72 % riistanhoitoyhdistyksistä. (Forsman ym. 2010, 7-8.)

7.1 Vapaaehtoistyön tulevaisuus

Yllämainitussa tutkimuksessa toiminnanohjaajilta kysyttiin myös heidän ajatuksiaan tulevaisuuden odotuksista vapaaehtoistyön osalta riistanhoitoyhdistyksissä. Suurin osa toiminnanohjaajista arvioi vapaaehtoistyön määrän säilyvän ennallaan, mutta löytyi myös mielipiteitä vapaaehtoistyön määrän vähenemisestä, vaikka jäsenmäärä kasvaisi. Tutkimuksen mukaan toiminnanohjaajat esittivät myös, että korvauksia tulisi maksaa enemmän. Esille nousivat erityisesti metsästyksen vartioinnista ja kolaritapauksista syntyvät kilometrikulut. Tutkimuksessa tuli ilmi, että vain murtoosa mukana toimijoista laskuttaa kilometreistään. (Forsman ym. 2010, 26-27.)

7.2 Vapaaehtoistyö Tervolan riistanhoitoyhdistyksessä

Tervolan riistanhoitoyhdistyksen jäsenseuroille laaditussa kyselyssä kysyttiin myös ovatko vastaajat osallistuneet vapaaehtoistyöhön ja ovatko he kokeneet tämän mielekkäänä. 62 % vastanneista kertoi osallistuneensa johonkin vapaaehtoistyöhön viimeisen vuoden aikana. Pääsääntöisesti vapaaehtoistyö koettiin mielekkäänä. Vastauksissa esille nousivat kyläyhdistyksen ja met-

sästysseurojen talkoot. Riistanhoitoyhdistyksen hallinnoimista vapaaehtoistöistä mainittiin mm. riistanvalvonta, hirvimerkkiammunnat sekä metsästäjätkinnon vastaanotto.

Tervolan riistanhoitoyhdistyksessä toimii aktiivisesti noin 30 vapaaehtoista. Toiminnanohjaaja pitää tätä kiitettävänä määränä. Käytännön työt ovat toimihenkilöiden, kuten ammunnanvalvojien sekä metsästyksen vartijoiden harteilla ja he saavat kulukorvauksen tekemistään työtehtävistä. Vapaaehtoistyöhön kannustetaan yhteydenpidolla seuroihin. Esimerkiksi ampumataidon ylläpitoa sekä lajien tuntemusta pidetään tärkeinä taitoina, jotka seurojen jäsenistöllä tulisi olla ja tästä riistanhoitoyhdistys muistuttaa metsästysseuroja. Tervolan riistanhoitoyhdistys tekee aktiivisesti työtä saadakseen nuoria mukaan metsästysharrastukseen. Jäsenseuroja kannustetaan ottamaan mukaan nuoria jäseniksi. (Kokkonen 7.1.2012, sähköpostiviesti.)

Riistakantojen kolmiolaskennat ovat asia, joka vaatii lisähuomiota vapaaehtoisilta toimijoilta. Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toimialueella on 7 riistakolmiota. Riistanhoitoyhdistyksen omat resurssit eivät riitä laskentojen suorittamiseen, joten asia on jäänyt jäsenseurojen vastuulle. Riistanhoitoyhdistys on kehottanut seuroja hoitamaan asian, mutta silti useina vuosina laskenta on jäänyt kokonaan tekemättä. Asian hoitaminen veisi seuralta yhden yhteisen talkoopäivän aikaa, ja sen tulos tulisi kaikkien hyväksi. (Kokkonen 7.1.2012, sähköpostiviesti.)

8 TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Tervolan riistanhoitoyhdistyksen metsästysseuroille lähetettiin sähköinen kyselylomake, joka sisälsi avoimia kysymyksiä koskien vapaaehtoistyötä, viestintää sekä ohjaustoimintaa. Kysymykset löytyvät liitteestä 1. Kysely toimitettiin 19 metsästysseuralle, joista kyselyyn vastasi 42 %.

8.1 Koulutukset

Metsästäjä tutkinto

Suorittamalla metsästäjä tutkinnon ja riistanhoitomaksun saa metsästyskortin. Metsästäjä tutkinnon tarkoituksena on varmistua siitä, että metsästäjä tuntee lainsäädännön ja määräykset koskien metsästystä ja riistanhoitoa sekä näin ollen omaa riittävät tiedot metsästyksen harjoittamiseen. Riistanhoitoyhdistysten lakisääteinen tehtävä on järjestää metsästäjä tutkintotilaisuuksia. Tehtäviin kuuluu myös valmentavan koulutuksen järjestäminen. Yhdistyksen järjestävät koulutuksia, jotka kestävät noin 12 tuntia. Metsästäjä tutkintoja voi vastaanottaa vain riistanhoitoyhdistyksen valtuuttama henkilö. Riistanhoitoyhdistys ilmoittaa tutkinnon läpäisseet henkilöt metsästäjä rekisteriin. Vuonna 2008 riistanhoitoyhdistykset järjestivät 1300 metsästäjä tutkintotilaisuutta, joihin osallistui yhteensä noin 16 000 kokeilasta. Valmentavia kurseja järjestettiin samana vuonna noin 500 ja niihin osallistui yli 7000 henkilöä. (Forsman ym. 2010, 9-10).

Tervolan riistanhoitoyhdistyksessä järjestettiin vuonna 2010 yksi tutkinnon koulutustilaisuus, johon osallistui 13 henkilöä. Tutkintotilaisuuksia järjestettiin kaksi, joissa tutkinnon suoritusryityksiä tehtiin 17 kappaletta. Hyväksytyjä tutkintoja oli 52,5 %, eli 9 kappaletta. Tutkinnon vastaanottajia Tervolan riistanhoitoyhdistyksessä oli 5 henkilöä. (Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toimintaker-tomus 2010.) Tervolan riistanhoitoyhdistys järjestää metsästäjä tutkintoon valmistavat koulutusti-laisuudet yhdessä kansalainopiston kanssa. Riistanhoitoyhdistys hoitaa ammattitaitoisten ja val-tuutettujen kouluttajien hankinnan sekä kouluttajien materiaalin. Riistanhoitoyhdistys suorittaa itse tutkintojen vastaanottamisen (Kokkonen 26.9.2011, puhelinkeskustelu.)

Kouluttajien näkökulma

Tervolan riistanhoitoyhdistyksessä valmentava koulutus suoritetaan kahden kouluttajan voimin. Kouluttajille lähetettiin sähköpostitse kysely, jossa tiedusteltiin heidän tyytyväisyyttään riistanhoitoyhdistyksen antamaan koulutukseen ja antamaan tukeen. Kysymykset löytyvät liitteestä 2. Yksi kouluttaja vastasi kyselyyn.

”Metsästäjäututkinnon koulutus on lähinnä oman tutkinnon kautta tullut. Rhy:n koulutus on lähinnä kertaamista. Mikäli 2012 tutkinto muuttuu modernimmaksi on se hyvä asia ja siihen tarvitaan koulutusta.” (Alatossava 1.1.2012, sähköpostiviesti.) Näillä sanoin toinen kouluttajista vastasi kysymykseen, jossa tiedusteltiin, onko riistanhoitoyhdistyksen tarjoama koulutus ollut riittävää ja millaista koulutusta hän olisi kaivannut enemmän. Kuitenkaan riistanhoitoyhdistyksen tarjoamaan koulutusmateriaaliin ei ollut toiveita, muuten kuin parempien kuvien osalta.

Riistanhoitoyhdistyksen ja kansalaisopiston yhteistyö on onnistunut kouluttajana toimivan Kari Alatossavan (1.1.2012, sähköpostiviesti) mielestä hyvin, mutta palautetta olisi hyvä saada. Tällä hetkellä riistanhoitoyhdistys ei kerää palautetta metsästäjäututkintoon valmennettavasta koulutuksesta. Mielestäni kuitenkin tähän olisi syytä, jotta koulutusta voidaan kehittää kurssille osallistuvien toiveiden mukaiseksi.

Palautteen keräämisen tarve ei koske pelkästään metsästäjäututkintoon valmentavaa koulutusta, vaan kaikkia koulutuksia, jotka riistanhoitoyhdistys järjestää tai yhtä lailla tapahtumia kuten ampumakokeita jne. Jotta palautteen keräämiseen olisi mahdollisimman pieni kynnys, laadin Tervolan riistanhoitoyhdistykselle palautelomakkeen (liite 3), jotta he voisivat vaivattomasti kerätä palautetta.

8.2 Viestintä

Viestintä on yksinkertaisesti sanomien lähettämistä ja niiden vastaanottamista. Yhdistyksessä viestinnän tarkoituksena on tukea yhdistyksen toimintaa tavoitteiden mukaisesti sekä tiedottaa jäseniä, sidosryhmiä ja yhteistyökumppaneita tapahtumista. Viestinnän tavoitteena on luoda ja ylläpitää myönteistä mielikuvaa sekä sitouttaa jäsenet yhdistyksen toimintaan. (Ilvonen 2007, 11-12.)

Viestiä välittäessä täytyy arvioida mahdollisimman hyvin vastaanottajan tietotaso. Itsestäänselvyyksistä tiedottaminen saa vastaanottajan kyllästymään. Vastavuoroisesti vastaanottaja ei ymmärrä viestiä, jos käsitteistö on liian haastavaa. Vastaanottajan mielenkiinto säilyy, kun viestinnässä olisi aina jotain uutta tai muuttunutta tietoa. (Ilvonen 2007, 12.)

Metsästysseuroille pidetyssä kyselyssä kysyttiin, millaista viestintää he kaipaivat riistanhoitoyhdistykseltä ja mikä olisi mieluisin viestintäkanava. 100 % vastanneista on sitä mieltä, että sähköposti on paras ja toimiva viestintäkanava. Eräs vastaaja kommentoi asiaa näin: ”Sähköposti on helpoin ja löytyy kaikilta seuroilta nykyään.” Tiedotteita kaivattiin koskien ”kuluva metsästyskautta esim. hirvenmetsästyksen etenemisestä” sekä ”kaikki säädökset, rajoitukset, suositukset jne. olisi hyvä laittaa aina metsästyskauden alussa”.

Tiedottamisen periaatteet

Kun tiedottamisen pelisäännöt on sovittu, tietää jokainen, mitä odottaa. Seuraavassa esitellään kuusi hyvän tiedottamisen periaatetta, jotka tulisi ottaa huomioon yhdistyksen viestinnässä.

1. Reaaliaikaisuus

On tärkeää, että yhdistyksen tiedotteet ovat ajantasaisia. Erityisesti verkkosivujen osalta tämä on kriittistä, jotta ajankohtaista palstalta ei löydy kuukausia tai jopa vuosia vanhoja tiedotteita. Voisi luulla, että yksi tai kaksi tiedotetta vuodessa riittää pitämään jäsenet ajan tasalla ja sitoutuneita yhdistyksen toimintaan. Näin ei kuitenkaan ole. Tällainen ajattelumalli voi nostaa kynnyistä tulla mukaan aktiivitoimintaan. Ajantasainen tiedottaminen takaa sen, että jokainen tietää tulevista tapahtumista, keneen ottaa yhteyttä ja kuinka halutessaan pääsee mukaan.

2. Ennakointi

Tulevat tapahtumat ovat tärkeä tiedotuksen aihe, joka täytyy saada ajoissa ja riittävän laajalle piirille tiedoksi. Näin myös vapaaehtoisia on helpompi saada mukaan järjestelyihin ja muuhun toimintaan.

3. Säännöllisyys

Viestinnän tulee olla säännöllistä. Monet tapahtumat ovat sovittu jo hyvissä ajoin ja löytyvät jopa toimintasuunnitelmasta. Lista yhdistyksen tapahtumista ja toiminnasta helpottaa tiedottamisen suunnittelua. Säännöllisyyden takaa esimerkiksi jäsenkirje, joka lähetetään jäsenille tietyin väliajoin. Sähköposti on nopea ja edullinen tiedotuskanava, on kuitenkin varmistettava että viestintämuoto on kaikille sopiva.

4. Avoimuus ja rehellisyys

Toiminnasta tulee tiedottaa rehellisesti ja avoimesti. Tietojen salailu tai väärän tiedon jakaminen ei edistä yhdistyksen toimintaa. Myös epämiellyttävät asiat ja virheiden myöntäminen edistää avointa tiedottamista. Yhdistyksellä on myös oikeudellinen vastuu tiedotteidensa oikeellisuudesta.

5. Selkeys

Selkeä ja yksiselitteisesti ymmärrettävä viestintä vähentää väärinkäsityksiä. Kieliopillinen oikeellisuus ja hyvä yleiskieli ovat hyvän tiedottamisen vaatimuksia. (Ilvonen 2007, 16-19.)

Jäsenseuroilla oli tiedotteista melko eriäviä mielipiteitä. Eräs vastaaja kaipasi kuukausitiedotteita, kun taas eräs vastaaja oli tätä mieltä: ”Mitä vähemmän viestejä tulee, sitä tarkemmin ne luetaan. Mieluiten aina vaan asiaa.”

Verkkosivut

Verkkosivut ovat hyödyksi sekä yhdistykselle että jäsenille. Yhdistyksen palveluverkosto kasvaa ja paranee, mikä tehostaa toimintaa. Jäsen saa ajantasaisen tiedon verkosta nopeasti ja helposti. Kotisivut antavat myös vaivattoman mahdollisuuden tutustua yhdistyksen toimintaan, tuleviin tapahtumiin ja muihin ajankohtaisiin aiheisiin. Yhteystiedot ovat saatavilla ja kaikkien niiden käytävissä, jotka ovat kiinnostuneita ottamaan yhteyttä. Kotisivut usein myös aktivoivat jäsenistöä, jolloin toimintaan saadaan mukaan uusia aktiiveja sekä toiminta kehittyy. (Kuismin & Kuismin 2009, 59-60.) Verkkosivut ovat helppo ja edullinen tapa jakaa materiaalia. Verkkosivut on paikka, josta tieto löytyy pidemmänkin ajan päästä, toisin kuin, esimerkiksi sähköpostista.

Erilaisia palveluntarjoajia on Internet pullollaan. Kotisivupalveluita on suunnattu jopa suoraan riistanhoitoyhdistyksen ja metsästysseurojen toimintaa varten. Yksi tällainen palvelu on rhy.fi, joka kertoo olevansa riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kotisivuportaali. Kirjautumismahdollisuudella rajataan tietoja, jotka ovat esim. vain metsästysseurojen nähtävillä tai jotka tiedot ovat kokonaan julkisia ja kaikkien luettavissa. (Riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kotisivuportaali 2009, hakupäivä 1.1.2012.)

Metsästysseuroille pidetyssä kyselyssä nousi esille, että he tahtoisivat mahdollisuuksien mukaan nähdä hallituksen kokousten pöytäkirjat. Eräs vastaaja toivoi tietoja ”eri riistanhoitoyhdistysten välisiä eroja esim. riistalajien rauhoituksissa ja saaliskiintiöistä”. Hallituksen pöytäkirjojen jako olisi helppo toteuttaa juuri kotisivujen kautta. Tällöin ne eivät tuki kenenkään sähköpostia ja

jokainen halukas voisi niitä käydä lukemassa. Toiminnanohjaajan mukaan tietojenjako eri riistanhoitoyhdistysten välisiä eroja rauhoituksissa ja saaliskiintiöissä ei valitettavasti voida toteuttaa, koska tarvittava materiaali ei ole riistanhoitoyhdistyksen käytössä. Metsästyksen edistämisen seurantaan hän pitää hyvänä ideana, jonka voisi toteuttaa kotisivuja hyväksikäyttäen ylläpitämällä esimerkiksi viikoittaista seurantaan. (Kokkonen 9.1.2012, sähköpostiviesti.)

8.3 Ohjaustoiminta

Riistanhoitoyhdistys on lakisääteinen julkinen yhdistys, jolla on julkisia hallintotehtäviä. Näin ollen riistanhoitoyhdistyksen toimintaan sovelletaan hallintolakia sekä lakisääteisiä hyvän hallinnon perusteita. (Mäenpää 2011, 58.) Ohjaustoiminnan tutkimus toteutettiin sähköisellä kyselylomakkeella, joka toimitettiin jokaisella Tervolan riistanhoitoyhdistyksen metsästysseuralle. Kysymykset olivat avoimia, mikä antoi seuroille mahdollisuuden kertoa mielipiteensä omin sanoin. Metsästysseuroille pidetyssä kyselyssä hyvän hallinnon perusteista esillä olivat neuvonnan tarjoaminen, tasapuolisuus sekä hyvä palvelutaso.

Kyselyyn vastanneista 100 % on sitä mieltä, että Tervolan riistanhoitoyhdistyksessä tasapuolisuus on onnistunut hyvin eikä huomautettavaa ole. Eräs vastaaja kommentoi asiaa näin: ”En ole kokenut mitään sellaista joka viittais eriarvoisuuteen. eli kohtelu on tasapuolista”.

Kyselyssä pyydettiin kertomaan esimerkki hyvästä/huonosta palvelusta, jota on Tervolan riistanhoitoyhdistykseltä saanut. Kiitosta tuli pyyntilupa-asioiden hoidosta sekä toiminnanohjaajan erinomaisesta tavoitettavuudesta. Eräs vastaaja kirjoitti tällaisen kommentin: ”Noo – ainahan joku naukumaijat keksii tyhjän valittamista , meillä ei ole ollut syytä , homma pelaa hyvin”. Kuitenkin hiukan kritiikkiäkin tuli mm. tällaisen vastauksen muodossa: ”Suurpetojen yhteislupa-alueet on erinomainen esimerkki hyvästä toiminnasta joka rakentaa myös yhdisrtyksien välistä yhteistyötä. Hirvieläinten kaatolupien myyminen ”pystyyn” (metsästysseurojen) on esimerkki joka pitäisi hoitaa paremmin ja siitä pitää tiedottaa kaikkia jäsenseuroja.” Mielestäni hyvän palvelun periaate on loistavasti tiivistetty seuraavan vastaajan mielipiteessä. ”Yleisesti ottaen palvelu on ollut hyvää, jos asialle ei ole saatu välitöntä vastausta niin asia selvitetty tai ohjattu kysymään jostain muualta”

Neuvonta on tärkeä osa riistanhoitoyhdistyksen toimintaa. Jäsenseuroilta kysyttiin kyselyn muodossa, millaisissa asioissa he ovat kaivanneet neuvontaa, sekä neuvonnan riittävydestä.

Lisäneuvoja kaivattiin erityisesti saalisilmoitusten tekemiseen verkossa ja koettiin, että asiasta ei ollut tullut riittävästi tietoa jäseniin päin. 88 % kyselyyn vastanneista ovat tyytyväisiä saamansa

neuvonnan määrään ja laatuun. Neuvontaa on saatu mm. metsästysvuokrasopimusten tulkin-
nassa, palkitsemis- ja kunniamerkkiasioissa, sekä erilaisten hakemusten täyttämiseen. Kyselyssä
tiedusteltiin myös, onko olemassa kynnystä yhteydenottoon. 100 % asiaa kommentoineista oli
sitä mieltä, että kynnystä yhteydenottoon ei ole, vaan aina on helppo ottaa yhteyttä joko
soittamalla, tekstiviestillä tai sähköpostitse. Tämä on positiivinen tieto Tervolan riistanhoitoyh-
distykselle.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tervolan riistanhoitoyhdistys toimii jäsenistönsä mielestä pääsääntöisesti hyvin. Vapaaehtoistointintaan ollaan tyytyväisiä niin jäsenistön, kuin toiminnanohjaajankin osalta. Ongelmana kuitenkin on, että nuorisoa ei ole saatu tarvittavissa määrin kiinnostumaan toiminnasta. Joka tapauksessa nuorten metsästysharrastusta tulisi tukea nykyistä enemmän. Yhteistyötä olisi mahdollista tehdä esimerkiksi koulujen kanssa ja luoda teemapäiviä asia ympärille. Yhteistyö paikallisen 4H-yhdistyksen kanssa toisi varmasti lisäkiinnostusta nuorten keskuudessa metsästysharrastusta kohtaa, mikäli Tervolan riistanhoitoyhdistys tukisi erä- ja luontokerhotoimintaa. Ei kuitenkaan tule unohtaa jo toiminnassa mukana olevia nuoria toimijoita, vaan heitä olisi hyvä muistaa esimerkiksi stipendein. Myös muunlainen tunnustus voisi olla nuorelle tarvittava side pysyä mukana toiminnassa.

Viestintä on tähän asti hoidettu sähköpostitse ja tiedotteita on lähetetty tarvittaessa. Sähköposti osoittautui myös jäsenistön suosikiksi viestintäkanavissa. Kuitenkin pysyäkseen nykyaikaisena on Tervolan riistanhoitoyhdistyksen pikimmiten saatava itselleen kotisivut, jotka ovat aina ajantasaiset ja edustavat. Kotisivujen avulla hoituisi vaivattomasti julkisen materiaalin jako. Mielenkiintoista voisi olla myös toiminnanohjaajan (tai miksei puheenjohtajankin tai muun toimihenkilön) blogi, sähköinen päiväkirja, jossa hän voisi ottaa kantaa ajankohtaisiin uutisaiheisiin, jotka liittyvät riistanhoitoon, ja kertoilla toiminnastaan. Tämä voisi mielestäni olla mielenkiintoinen ja uudenlainen tapa lähestyä asiaa ja voisi mahdollisesti myös laskea kynnystä tulla toimintaan mukaan sekä lisätä vuorovaikutusta riistanhoitoyhdistyksen ja jäsenistön välillä.

Koulutusten osalta, niin metsästäjätkintoon liittyvän koulutuksen kuin muidenkin riistanhoitoyhdistyksen järjestämien koulutusten ja tapahtumisen osalta olisi erityisen tärkeää, että kouluttajilla ja muilla järjestelyihin osallistuneilla olisi mahdollisuus saada palautetta toiminnastaan, jotta toimintaa osattaisiin kehittää osallistujien toivomaan suuntaan. Yhtä tärkeää on myös antaa osallistujille mahdollisuus antaa palautetta koulutuksesta tai tapahtumasta. Mitkä asiat toimivat ja mikä asia olisi voitu tehdä paremmin? Oliko koulutuksessa käsitelty tarpeeksi tarvittavia asioita? Mistä asiasta olisi vielä kaivattu lisätietoa? Nämä asiat kertovat toiminnan laadusta ja onnistumisesta. Siksi tietoja olisi tärkeä kerätä ja hyödyntää esimerkiksi käyttämällä palautelomaketta (liite 3).

LÄHTEET

Alatossava, K., toimihenkilö, Tervolan riistanhoitoyhdistys. Sähköpostiviesti 1.1.2012

Finlex, Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi riistahallintolain ja metsästyslain 74 §:n muuttamisesta HE 99/2011, hakupäivä 20.9.2011, <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100237>

Forsman, L., Wikman, M., Härkönen, S. & Eskelinen, P. 2010. Riistatalouden vapaaehtoistyö. Hakupäivä 20.9.2011 http://www.rkti.fi/www/uploads/pdf/uudet%20julkaisut/selvityksia_10_2010.pdf

Ilvonen A. 2007. Miten tiedotan? Yhdistystoimijan tiedottamisopas. Opintotoiminnan keskusliitto. 2. painos. Vantaa: Paino Dark Oy

Kokkonen, K., toiminnanohjaaja, Tervolan riistanhoitoyhdistys. Puhelinkeskustelu 17.9.2011 & 14.1.2011.

Kokkonen, K., toiminnanohjaaja, Tervolan riistanhoitoyhdistys. Sähköpostiviesti 7.1.2012

Kuismin E. & Kuismin E. (toim.) 2009. Hyvässä seurassa. Sukuseurojen keskusliitto. Espoo: Monikko Oy

Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 28.6.1993/616

Mäenpää O. 2011. Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet. 4. uudistettu painos. Porvoo: Edita

Riistahallintolaki 18.2.2011/158

Riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kotisivuportaali 2009, hakupäivä 1.1.2012 <http://www.rhy.fi/>

Suomen riistakeskus, hakupäivä 15.9.2011

<http://www.riista.fi/>

Suomen riistakeskus –esite, hakupäivä 1.1.2012

http://www.riista.fi/data/attachments/riistakeskus_esite_web.pdf

Tervolan riistanhoitoyhdistyksen toimintakertomus 2010

Tilastokeskus hakupäivä 3.10.2011

<http://stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/845.html>

Tilastokeskus 2004, hakupäivä 3.10.2011

http://www.stat.fi/til/vaenn/2004/vaenn_2004_2004-09-20_tau_002.html

LIITTEET

LIITE 1: Metsästysseurojen kysely

1. Millaista viestintää kaipaisit lisää riistanhoitoyhdistykseltä? Mikä olisi mielestäsi paras tapa toteuttaa jäsenseurojen ja riistanhoitoyhdistyksen välistä viestintää?
2. Millaisissa asioissa olet kaivannut riistanhoitoyhdistykseltä neuvontaa? Onko saamavi neuvonta ollut mielestäsi riittävää ja asianmukaista? Koetko, että yhteydenottoon olisi kynnys?
3. Kerro esimerkki riistanhoitoyhdistyksen hyvästä/huonosta palvelusta, jota olet saanut.
4. Kerro kuinka jäsenten tasapuolinen kohtelu on mielestäsi onnistunut riistanhoitoyhdistyksessä.
5. Millaiseen vapaaehtoismintaan olet osallistunut viimeisen vuoden aikana? Onko toiminta ollut mielekästä?
6. Tähän voit antaa vapaaata palautetta riistanhoitoyhdistykselle. (Tämän kysymyksen vastauksia ei käytetty opinnäytetyössä vaan ne toimitettiin suoraan riistanhoitoyhdistykselle.)

LIITE 2: Kouluttajien kysely

1. Koetko saaneesi riittävästi koulutusta metsästäjätkinto-kurssin pitämiseen? Millaista koulutusta olisit toivonut saavasi enemmän?
2. Millaisia parannuksia toivoisit riistanhoitoyhdistyksen tarjoamaan koulutusmateriaaliin?
3. Onko koulutusten järjestäminen mielestäsi onnistunut hyvin riistanhoitoyhdistyksen ja kansalaisopiston yhteistyössä?
4. Toivoisitko saavasi enemmän palautetta riistanhoitoyhdistykseltä tai kurssilaisilta koskien opetusmenetelmiä tai kurssin sisältöä?
5. Onko kouluttajan tehtävä ollut sinulle mielekäs? Toivoisitko riistanhoitoyhdistykseltä lisätukea tehtäviin

Liite 3:

Tervolan riistanhoitoyhdistyksen PALAUTELOMAKE

Tapahtuma/koulutus: _____

Päiväys: _____

Missä oli onnistuttu hyvin

Mitkä asiat olisi voitu tehdä paremmin

Tähän voit antaa vapaasti palautetta

Anna vielä yleisarvosana

Vielä parannettavaa

Kaikki hyvin

4

5

6

7

8

9

10